

WSPÓŁTWÓRCY STRATEGII
LISTA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W OPRACOWANIU STRATEGII

1.	Bronisław	Andrzejewski	28.	Andrzej	Omachel
2.	Tadeusz	Borys	29.	Joanna	Pańkiewicz
3.	Jacek	Bruździak	30.	Kazimierz	Partyka
4.	Wiesław	Cepielik	31.	Mieczysław	Plata
5.	Andrzej	Chmielewski	32.	Wiesław	Pluta
6.	Zdzisław	Ciečka	33.	Marek	Proskura
7.	Bogusław	Czyczkan	34.	Anna	Pryda
8.	Władysław	Durlak	35.	Jolanta	Przyk-Lompart
9.	Jarosław	Dyczkowski	36.	Adam	Przysło
10.	Jerzy	Germata	37.	Halina	Rejman
11.	Zuzanna	Jochym	38.	Piotr	Rogala
12.	Marian	Kachniarz	39.	Maria	Ronyszcz
13.	Maria	Komorowska	40.	Grzegorz	Rychter
14.	Janusz	Korzeń	41.	Sławomir	Sadowski
15.	Tomasz	Kulon	42.	Stanisław	Smok
16.	Ireneusz	Kwiatkowski	43.	Stanisław	Stelczyk
17.	Jerzy	Lelito	44.	Marian	Stolecki
18.	Włodzimierz	Lewowski	45.	Teresa	Szarek
19.	Julian	Lompart	46.	Stanisław	Szmajdziński
20.	Urszula	Machaj	47.	Eugeniusz	Szopa
21.	Barbara	Maciaszek	48.	Maciej	Szydłowski
22.	Szczepan	Maciaszek	49.	Anna	Szykman-Prociak
23.	Janusz	Maczugowski	50.	Krzysztof	Świątek
24.	Stanisław	Mały	51.	Monika	Wąs
25.	Zygmunt	Miśkowicz	52.	Ryszard	Wiatr
26.	Teresa	Mrowca	53.	Zenon	Wilkaniec
27.	Władysław	Niemas	54.	Maria	Wodnicka

Dokument przyjęty został przez:

Radę Powiatu

Uchwałą nr XX/82/2000 z dnia 17.02.2000 r.

Konsultacje społeczne i instytucjonalne strategii:

- Wojewoda Dolnośląski Witold Krochmal,
- Marszałek Województwa Dolnośląskiego Jan Waszkiewicz,
- Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego Artur Zieliński
- Dyrektorzy wydziałów Urzędu Marszałkowskiego,
- Komisja Strategii Rady Powiatu,
- Komisje Rady Powiatu.

W pracach nad stworzeniem strategii rozwoju wykorzystana została pomoc konsultantów UNDP Umbrella Project

Umbrella Project

Al. Niepodległości 186

00-926 Warszawa 63

<http://www.umbrella.org.pl>

Zespół konsultantów:

1. Tadeusz Borys
2. Janusz Korzeń
3. Agnieszka Panasiewicz
4. Piotr Rogala (koordynator)

Wszelkie informacje zawarte w niniejszym dokumencie odwzorowują stan aktualny na dzień 15 grudnia 1999 r.

SPIS TREŚCI

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	4
1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21	4
1.2. Plany strategiczne dotyczące powiatu	6
1.3. Przebieg prac nad strategią	13
1.4. Struktura strategii	15
2. Strategiczny kierunek rozwoju powiatu	17
2.1. Krótka charakterystyka powiatu i jego misji	17
2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju powiatu	20
2.3. Cele główne powiatu	21
3. Szanse i zagrożenia rozwoju powiatu	22
3.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi	22
3.2. Problemy rozwoju	23
4. Cele szczegółowe i programy działań	28
4.1. Cele szczegółowe	28
4.2. Program zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska	30
4.3. Program rozwoju społecznego	33
4.4. Program rozwoju gospodarczego	36
4.5. Program działań z zakresu zagospodarowania przestrzennego	42
4.6. Program usprawniania zarządzania powiatem	45
4.7. Zadania rekomendowane do wojewódzkich planów strategicznych	46
5. Zarządzanie realizacją strategii	47
5.1. Instrumenty realizacji	47
5.2. Podmioty zarządzające realizacją strategii	48
5.3. System aktualizacji	50

1. PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICY

1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21

1) Przez *rozwój zrównoważony* (ekorozwój) rozumiany jest rozwój społeczno – gospodarczy z poszanowaniem i wykorzystaniem dóbr przyrody. W praktyce sprowadza się on do integracji pięciu ładów:

- ekologicznego,
- społecznego,
- gospodarczego,
- przestrzennego,
- instytucjonalno – politycznego.

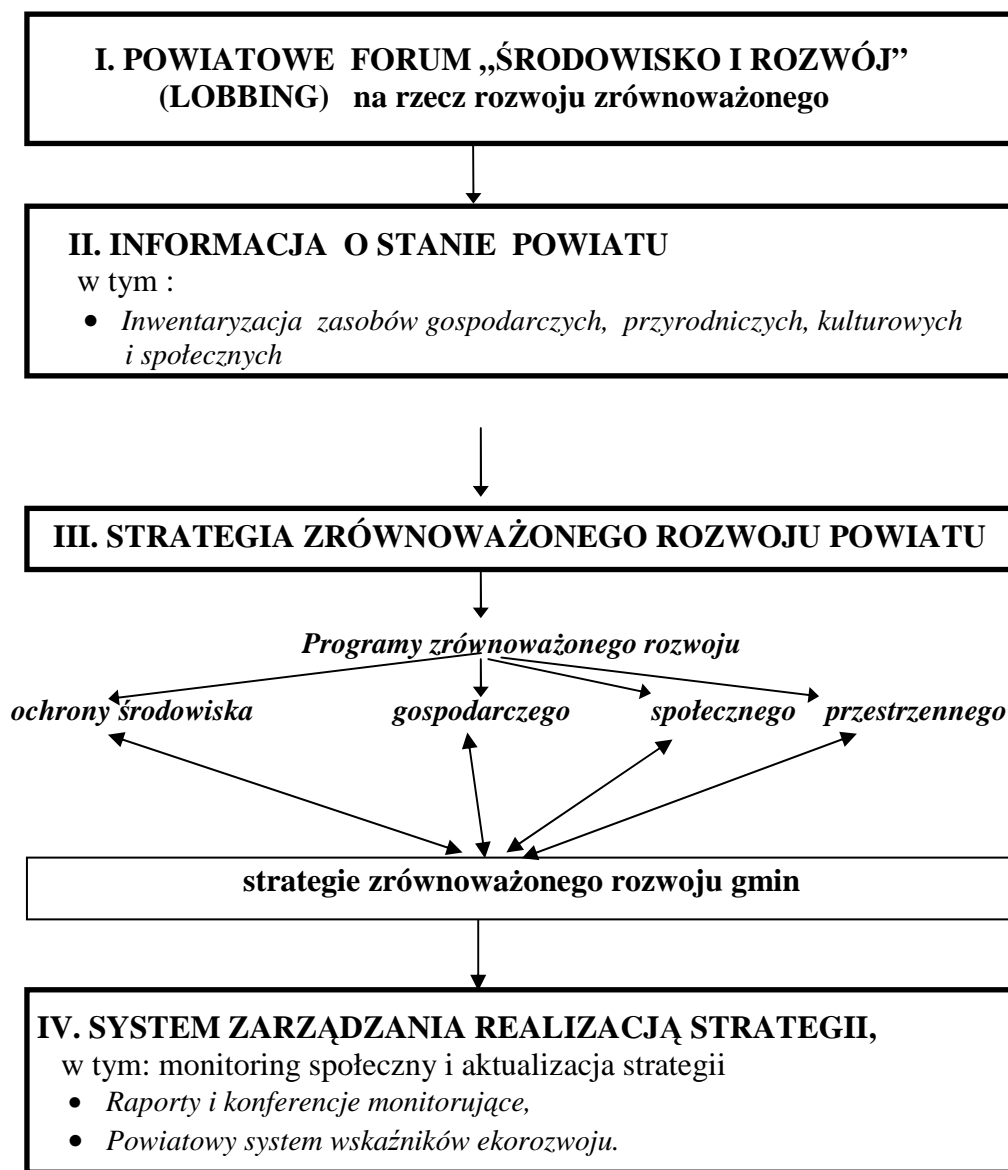
2) *Agenda 21* to program działań na rzecz ekorozwoju w perspektywie XXI wieku. Działania te tworzą uspołeczniony (partnerski), dynamiczny proces wprowadzania w życie idei ekorozwoju, w którym społeczności uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji. Agenda 21 wskazuje w jaki sposób rozwój może zostać praktycznie zrównoważony. Oznacza ona w praktyce konieczność budowania (por. rys.1):

- I. międzysektorowego partnerstwa (lobbingu) dla ekorozwoju,
- II. systemu informacji o stanie ekorozwoju, w tym informacji o zasobach naturalnych, kulturowych itp.,
- III. programu ekorozwoju (strategii zrównoważonego rozwoju),
- IV. systemu zarządzania realizacją programu, w tym monitoringu społecznego i systemu aktualizacji.

Pojęcie Agendy 21 pochodzi od nazwy jednego z podstawowych dokumentów Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” (Szczytu Ziemi), jaka miała miejsce w Rio de Janeiro w czerwcu 1992 roku.

3) Schemat powiatowej Agendy 21 przedstawia rysunek 1

Rys 1. Struktura powiatowej Agendy 21

4) *Strategia* to kompletny plan określający główne, długofalowe cele oraz wskazujący działania (zadania), które powinny być podjęte, aby te cele zostały osiągnięte.

1.2. Plany strategiczne dotyczące powiatu

SZCZEBEL PONADPOWIATOWY

Województwo Dolnośląskie nie posiada jeszcze przyjętej strategii rozwoju. Obecnie trwają prace nad stworzeniem takiego dokumentu. W przygotowanym przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego *Projekcie Strategii Rozwoju Województwa* misja oraz wizja regionu zostały sformułowane w następujący sposób:

misja regionu: Dolny Śląsk – region, który spina Polskę z Europą

wizja regionu: Dolny Śląsk – Europejski Narożnik Polski

W dokumencie tym sformułowane zostały również następujące cele strategiczne:

- Stworzenie kompleksu uwarunkowań sprawiających, że na Dolnym Śląsku da się żyć w spokoju ducha, zgodnie z ludźmi i w harmonii z naturą.
- Racjonalizacja edukacji uwzględniająca potrzeby rynku pracy.
- Wspieranie rozwoju kultury w regionie.
- Humanizacja systemu usług społecznych.
- Ochrona środowiska naturalnego i rewitalizacja krajobrazu.
- Całościowe zagospodarowanie Odry i jej dorzecza.

Rys. 2. Kratownica osi rozwojowych województwa dolnośląskiego

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej.
- Tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju wsi.
- Działania na rzecz rozwoju usług turystycznych.
- Promowanie oryginalnych inicjatyw gospodarczych.
- Stymulowanie rozwoju instytucji otoczenia biznesu.
- Budowanie prestiżu i pozycji regionu.

W powyższym opracowaniu miasto Kamienna Góra wymienione jest (obok 15 innych miejscowości) jako ośrodek subregionalny. Niezwykle ważnym elementem strategii wojewódzkiej jest wyznaczenie tzw. strategicznych osi rozwojowych. Ziemia Kamiennogórska skupia w sobie trzy z nich (korytarz autostrady A3 - Szczecin – Praga, korytarz autostrady A8 Wrocław – Praga, oś pogranicza polsko czeskiego z rozwiniętymi usługami turystyczno – rekreacyjnymi) tworząc jeden z najistotniejszych węzłów na Dolnym Śląsku.

 Obszar powiatu objęty jest szeregiem planów strategicznych o charakterze subregionalnym np.:

- ⇒ „Zarys strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Ośmiu Województw Polski Zachodniej”,
- ⇒ „Strategia rozwoju gospodarczego województwa jeleniogórskiego”,
- ⇒ „Strategia rozwoju turystyki w województwie jeleniogórskim”,
- ⇒ „Koncepcja rozwoju turystyki Euroregionu Neisse – Nisa – Nysa”,
- ⇒ „Studium pogranicza Polsko – Czeskiego”,
- ⇒ „Program rozwoju infrastruktury w północnych Czechach”,
- ⇒ „Koncepcja rozwoju transportu w Euroregionie Nysa”,
- ⇒ „Polityka ekologiczna województwa jeleniogórskiego”.

SZCZEBEL GMINNY

 Każda z gmin posiada opracowaną inwentaryzację przyrodniczą.

 Każda z gmin powiatu kamiennogórskiego wypracowała własną strategię rozwoju. Syntetyczne porównanie tych dokumentów przedstawiają poniższe zestawienia.

 Gmina wiejska Kamienna Góra posiada uchwalone w 1999 roku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Studium takie jest finalizowane dla terenów miasta i gminy Lubawka, natomiast dla obszaru miasta Kamienna Góra oraz gminy Marciszów podjęte zostały prace planistyczne.

Tab 1 . Zestawienie podstawowych informacji o planach strategicznych poszczególnych gmin.

	KAMIENNA GÓRA Gmina miejska	KAMIENNA GÓRA Gmina wiejska	LUBAWKA Gmina miejsko - wiejska	MARCISZÓW Gmina wiejska
NAZWA	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kamienna Góra	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Kamienna Góra „Kamienna Góra 2000 plus”	Program Rozwoju Lokalnego Gminy Lubawka	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Marciszów
ROK POWSTANIA	1999	1997	1993	1999
INSTYTUCJA DORADZAJĄCA	Umbrella Project	Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej	Akademia Ekonomiczna w Jeleniej Górze	Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
OBJĘTOŚĆ	50 stron	64 strony	119 stron	25 stron
ZAKRES	Infrastruktura techniczna, Sfera społeczna, Gospodarka, Ochrona środowiska, Zarządzanie.	Infrastruktura techniczna, Sfera społeczna, Gospodarka, Ochrona środowiska, Zarządzanie.	Infrastruktura techniczna, Sfera społeczna, Gospodarka, Ochrona środowiska.	Infrastruktura techniczna, Sfera społeczna, Gospodarka.
STRUKURA	Wizja Cel główny Cele szczegółowe Zadania	Wizja Cele strategiczne Cele główne Cele szczegółowe Projekty	Cele strategiczne Cele operacyjne Bieżące zadania strategiczne Projekty	Cele strategiczne Zadania

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kamienna Góra

(synteza)

WIZJA ROZWOJU MIASTA:

Kamienna Góra:

- Miastem zarządzanym mądrze, gospodarnie, bez konfliktów społecznych;
- Miastem zadbanym o czystym środowisku przyrodniczym;
- Miastem ludzi zdrowych, aktywnych, wykształconych i utożsamiających się z regionem;
- Miastem z powstającymi nowymi miejscami pracy w różnych dziedzinach gospodarki (głównie w turystyce i drobnej przedsiębiorczości);
- Miastem, w którym w wyniku prawidłowego działania odpowiednich instytucji występuje niskie zagrożenie przestępczością i wypadkami drogowymi;
- Miastem, w którym stworzone są szerokie możliwości zdrowego i atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.

CEL GŁÓWNY:

Zrównoważony rozwój miasta Kamienna Góra.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Niski poziom hałasu komunikacyjnego;
2. Zanieczyszczenie powietrza nie przekracza dopuszczalnych norm;
3. Poprawia się czystość rzek;
4. Wypracowana i wdrożona została kompleksowa koncepcja gospodarki odpadami na terenie miasta i powiatu;
5. Poprawia się estetyka miasta;
6. Występuje oferta mieszkaniowa adekwatna do możliwości finansowych mieszkańców;
7. Miasto inicjuje i wspiera atrakcyjne formy upowszechniania kultury, sportu i rekreacji;
8. Polepsza się jakość usług medycznych;
9. Profil szkolnictwa oraz dokształcania dostosowany jest do potrzeb rynku pracy;
10. Stan bezpieczeństwa publicznego uległ poprawie;
11. Poprawia się stan techniczny budynków;
12. Występuje odpowiednia struktura i duża aktywność drobnej przedsiębiorczości;
13. Kamienna Góra jest atrakcyjna dla inwestorów;
14. Podnosi się jakość funkcjonowania Urzędu Miasta.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Kamienna Góra

„Kamienna Góra 2000 plus”

(synteza)

WIZJA GMINY:

Trwały, zrównoważony rozwój gospodarczy gminy, wykorzystujący walory turystyczne oraz dający warunki do samorealizacji jej mieszkańców.

Jesteśmy gminą o wyjątkowych walorach turystycznych z unikalnymi zabytkami i miejscami kultu religijnego, przyjazną i otwartą dla gości krajowych i zagranicznych, którzy mogą u nas bezpiecznie inwestować, aktywnie wypoczywać, zdrowo odżywiać się, a przede wszystkim karmić ducha pięknem przyrody i życzliwością mieszkańców.

CELE STRATEGICZNE:

1. Rozwój gospodarczy zapewniający odpowiednią liczbę i strukturę miejsc pracy oraz źródła dochodów mieszkańcom i budżetowi gminy;
2. Gmina z nowoczesną infrastrukturą techniczną i ekonomiczną;
3. Nowa infrastruktura społeczna w gminie; Odpowiadający standardom europejskim stan bazy mieszkaniowej oraz warunki dla pełnego rozwoju fizycznego, intelektualnego i kulturalnego mieszkańców;
4. Czyste środowisko, ład przestrzenny oraz estetyka gminy;
5. Integracja mieszkańców, ich silna identyfikacja z gminą, utrwalenie lokalnej tożsamości kulturowej;
6. Sprawny system ochrony bezpieczeństwa publicznego i zasobów gminy przed klęskami losowymi, przeciwdziałania im oraz likwidacji skutków ewentualnych kataklizmów.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Lubawka

(synteza)

CELE STRATEGICZNE:

1. Stworzenie oferty „korzyści zewnętrznych” w celu aktywizacji funkcji gospodarczych gminy;
2. Poprawa „walorów użytkowych” gminy dla społeczności lokalnej”;
3. Czyste środowisko naturalne w gminie.

CELE OPERACYJNE:

1. Dywersyfikacja funkcjonalna gminy;
2. Tworzenie warunków stymulujących uruchomienie nowych miejsc pracy;
3. Wykorzystanie przygranicznego położenia gminy jako czynnika aktywizującego jego gospodarkę;
4. Wykorzystanie walorów turystycznych środowiska oraz istniejącego zagospodarowania turystycznego;
5. Poprawa dostępności komunikacyjnej;
6. Zwiększenie mobilności siły roboczej;
7. Modernizacja zabudowy śródmiejskiej, utworzenie „salonu miasta” grupującego funkcje usługowe, handlowe i obsługi turystów;
8. Zapewnienie ładu przestrzennego zabudowy Lubawki i Chełmska Śląskiego;
9. Tworzenie warunków do budownictwa indywidualnego;
10. Eliminacja emisji szkodliwych dla środowiska.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Marciszów
(synteza)

CELE STRATEGICZNE:

1. Znacząca poprawa infrastruktury technicznej;
2. Poprawa jakości usług medycznych, kultury, bezpieczeństwa osobistego i oświaty;
3. Restrukturyzacja rolnictwa;
4. Rozwój turystyki;
5. Stworzenie warunków dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

1.3. Przebieg prac nad strategią

Powiat kamiennogórski jako jeden z pierwszych w kraju wystąpił z inicjatywą opracowania strategii zrównoważonego rozwoju. W działaniu swoim kierował się chęcią stworzenia ujednoczonego programu zapowiadającego oraz porządkującego w dłuższym okresie czasu działania podejmowane na rzecz rozwoju powiatu.

Pierwszym etapem prac nad stworzeniem strategii było podpisanie przez Starostwo umowy o udzielenie pomocy z Biurem Projektu Umbrella, którego konsultanci współpracowali przy opracowaniu strategii.

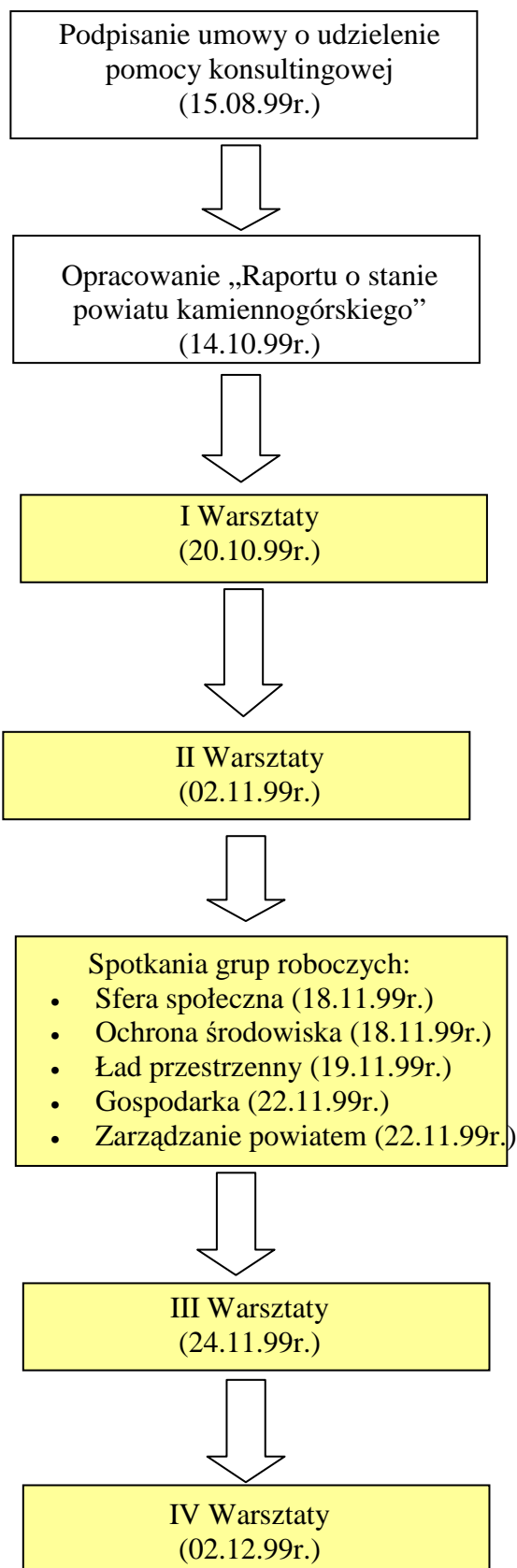
Punktem wyjścia do opracowania strategii była diagnoza stanu powiatu opisująca stan obecny oraz aktywność powiatu w pięciu najważniejszych obszarach funkcjonowania: środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura techniczna, gospodarka, sfera społeczna, zarządzanie. Informacje dotyczące poszczególnych zagadnień zostały zebrane w „Raporcie o stanie powiatu”, a następnie zweryfikowane przez uczestników warsztatów.

Zgodnie z przyjętą przez Umbrella Project metodologią, zastosowano uspołecznioną formę pracy sprowadzającą się do maksymalnego udziału lokalnych liderów w procesie tworzenia strategii. Grupa wyłonionych przez Starostwo lokalnych liderów, reprezentujących różne sektory (władze samorządowe, gospodarkę, oświatę, służbę zdrowia, ochronę środowiska itp.), podczas czterech kolejnych warsztatów określiła i przyjęła strategiczne kierunki rozwoju powiatu.

Budowa strategii odbyła się w formie serii warsztatów prowadzonych przez konsultantów Projektu Umbrella z zastosowaniem technik moderacji wizualnej. Podstawowym narzędziem identyfikowania stanowisk uczestników procesu była burza mózgów, natomiast proces wypracowywania konsensusu opierał się na wymianie argumentów pomiędzy uczestnikami grupy planującej. W ten sposób zapewniona została praktyczna realizacja idei partnerstwa międzysektorowego w procesie programowania ekorozwoju.

Bardzo istotną sprawą w procesie tworzenia strategii zrównoważonego rozwoju jest zasięgnięcie opinii lokalnych społeczności na temat kluczowych kwestii rozstrzyganych trakcie formułowania programu rozwoju. Odbyło się to poprzez zapoznanie się oraz uwzględnienie kierunków rozwoju poszczególnych gmin zapisanych w ich strategiach rozwoju.

Rys.3. Etapy pracy przy tworzeniu „Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu kamiennogórskiego”

Umowa podpisana została pomiędzy Starostwem powiatowym w Kamiennej Górze a Biurem Projektu Umbrella;

Konsultanci Projektu Umbrella opracowali diagnozę stanu powiatu obejmującą: planowanie strategiczne w powiecie, gospodarkę, sferę społeczną, infrastrukturę techniczną, ład przestrzenny, środowisko oraz zarządzanie powiatem;

Podczas warsztatów uczestnicy:

- Zdefiniowali mocne i słabe strony powiatu;
- Sformułowali wizję rozwoju powiatu;
- Określili podstawowe problemy rozwoju powiatu;

Podczas warsztatów uczestnicy w oparciu o analizę SWOT, zdefiniowali cele szczegółowe strategii;

Podczas spotkań uczestnicy ustalili programy działań (zadania , terminy realizacji, koordynatorzy, źródła finansowania) w ramach poszczególnych ładów;

Podczas warsztatów uczestnicy zapoznali się z efektami pracy w grupach i przyjęli programy działań;

Podczas warsztatów uczestnicy określili zasady realizacji strategii oraz przyjęli strategię.

1.4. Struktura strategii

W ramach strategii rozwoju występuje kilka poziomów planowania (por. rys. 2):

- **Wizja rozwoju** powiatu, czyli pożądaný obraz przyszłości powiatu funkcjonującego według reguł gwarantujących jej zrównoważony rozwój. Cel nadrzędny stanowi hasłowe wyrażenie wizji rozwoju (odpowiada na pytania: dlaczego działamy?, co chcemy osiągnąć?).
- **Cele bezpośrednie** to cele, które powiat chce osiągnąć w całości i za osiągnięcie których ponosi pełną odpowiedzialność. Cele te odpowiadają na pytanie: w jaki sposób ma być zrealizowany cel nadrzędny (jaki rozwój zapewni powiatowi realizację celu nadrzędnego?). Dla każdego z wyodrębnionych łądów (ekologicznego, społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz instytucjonalno – politycznego) formułowany jest jeden cel bezpośredni.
- **Cele szczegółowe** to stany, które powiat chce w pełni osiągnąć w zaplanowanym okresie dla rozwiązania określonego problemu i w ten sposób zbliżyć się do zrealizowania wizji rozwoju. Cele te wynikają z analizy SWOT (słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju powiatu), ze szczególnym uwzględnieniem problemów rozwojowych powiatu.
- **Zadania strategiczne** to zadania, które należy wypełnić, aby osiągnąć poszczególne cele strategiczne.

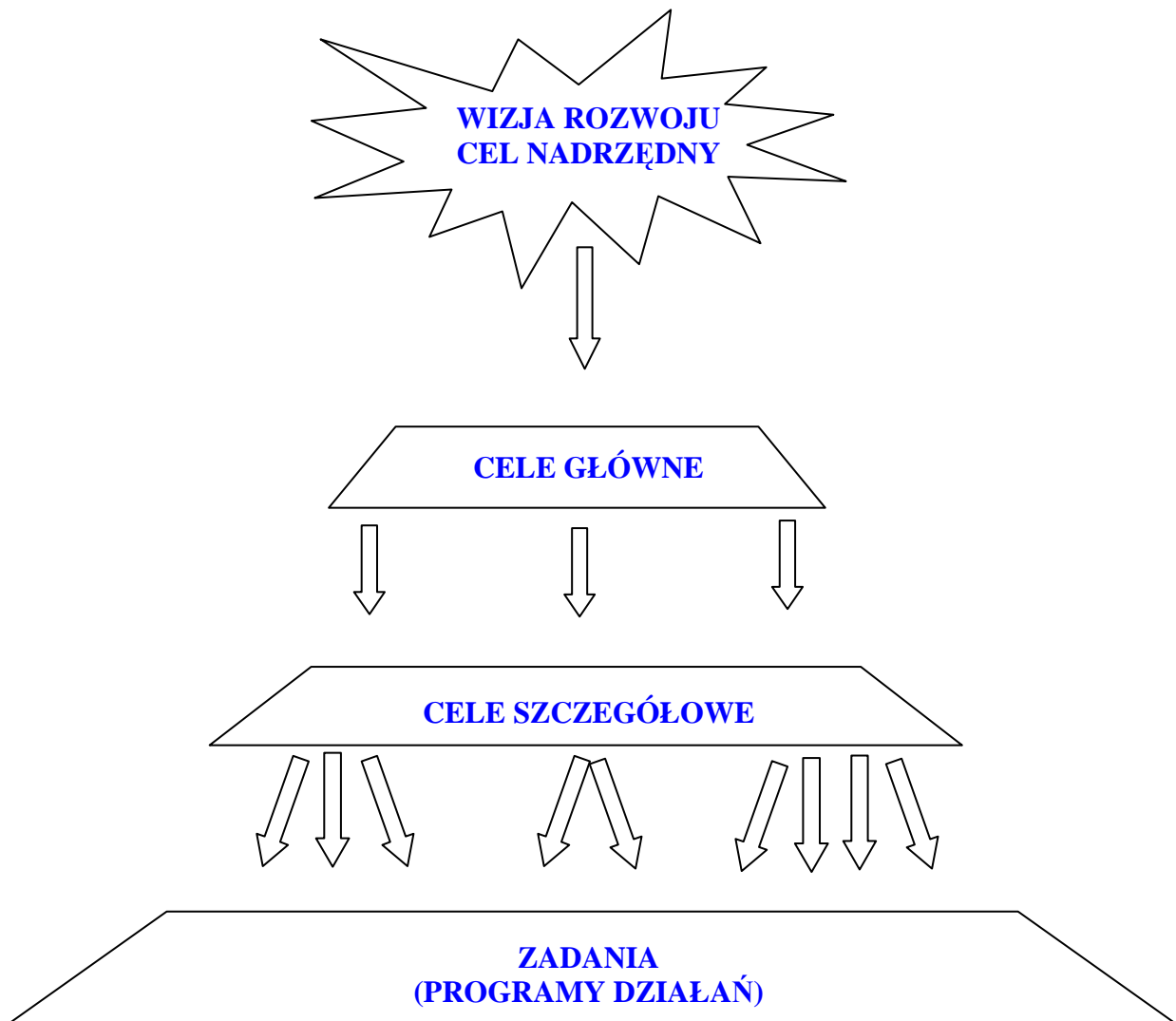
Zadania strategiczne zestawiane są w postaci **programów działań** wskazujących: poszczególne zadania (działania), instytucje, bądź osoby zobowiązane do ich koordynowania, termin w jakim powinny być one zrealizowane oraz podstawowe źródła ich finansowania.

Na strategię rozwoju składa się pięć wzajemnie powiązanych ze sobą programów:

- Program zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska;
- Program zrównoważonego rozwoju gospodarczego;
- Program zrównoważonego rozwoju społecznego;
- Program działań z zakresu zagospodarowania przestrzennego;
- Program usprawniania zarządzania powiatem.

Część zadań zawartych w poszczególnych programach wymaga opracowania oddzielnych programów ich realizacji.

Rys 4. Struktura strategii

2. STRATEGICZNY KIERUNEK ROZWOJU POWIATU

2.1. Krótka charakterystyka powiatu i jego misji

1. Kotlina Kamiennogórska to położone w południowo - zachodniej Polsce obniżenie biegnące w kierunku południkowym, rozciągające się między Rudawami Janowickimi i Grzbietem Lasockim na zachodzie, a Górami Kamiennymi na południu i wschodzie. Środek kotliny zajmują niewysokie wzgórza Grzbietu Szczepanowskiego i Pasma Zadziernej, rozdzielone malowniczą doliną Bobru wraz z jego dopływami. Od południa i zachodu kotlinę zamykają wzniesienia Chełmczyka oraz Świerczyny, przechodzące w szerokie obniżenie Bramy Lubawskiej, która łączy kotlinę z Czechami. Klimat Kotliny Kamiennogórskiej, leżącej na wysokości 450 – 550 m.n.p.m., charakteryzuje się niższymi temperaturami, na co ma wpływ otwarcie się Bramy Lubawskiej ku południowemu zachodowi. Stąd wieją częste i silne wiatry, niosące duże ilości wilgotnego i zimnego powietrza. Gleby stanowią na terenie powiatu genetyczne typy charakterystyczne dla terenów górskich. Są to: gleby o profilu niewykształconym początkowego stadium rozwoju, gleby bielcowe i brunatne oraz mady rzeczne. Powiat kamiennogórski, prawie w całości, należy do dorzecza Odry.
2. Najstarsze ślady działalności człowieka na Ziemi Kamiennogórskiej pochodzą z epoki kamiennej (około 5 000 lat p.n.e.). Z czasów wczesnopiastowskich wywodzą się ślady grodzisk, zamieszkiwanych przez słowiańskie plemię Bobrzan, jednak lesisto - górzyste pogranicze polsko – czeskie nie stwarzało dogodnych warunków do życia. Surowy klimat i mało urodzajne gleby stanowiły barierę potencjalnego rozwoju osadnictwa.
3. W skład powiatu kamiennogórskiego wchodzi:
 - gmina miejska Kamienna Góra,
 - gmina wiejska Kamienna Góra,
 - gmina miejsko – wiejska Lubawka,
 - gmina wiejska Marciszów.Łącznie na terenie powiatu znajdują się 2 miasta (Kamienna Góra i Lubawka) oraz 45 miejscowości wiejskich.

Rys 5. Powiaty województwa dolnośląskiego

4. Powierzchnia powiatu wynosi 396 km². Mieszka tu 49 864 mieszkańców (1998r.), z czego 24 362 to mężczyźni, a 25 502 to kobiety. Na 100 mężczyzn przypada niemal 105 kobiet.

Tab. Struktura wiekowa mieszkańców powiatu kamiennogórskiego:

Wiek	% mieszkańców
Przedprodukcyjny	25%
Produkcyjny	60%
Poprodukcyjny	15%

5. Główne rodzaje działalności gospodarczej występujące aktualnie na terenie powiatu:

- Usługi i handel,
- Działalność produkcyjna,
- Przemysł wydobywczy,
- Rolnictwo.

6. Podstawy prawne powiatu tworzą: ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 1998, nr 91, poz. 578 z późn. zm.), ustawą z dnia 24 lipca 1998 roku o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. z 1998, nr 106, poz. 668 z późn. zm.), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1998 roku w sprawie utworzenia powiatów (Dz.U. z 1998, nr 103, poz. 652) i Statut Powiatu Kamiennogórskiego.
7. Określenie misji powiatu sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności powiatu ze względu na jego rolę i zasadnicze funkcje, jakie ma spełniać na rzecz społeczności powiatowej i otoczenia powiatu. **Misją powiatu kamiennogórskiego** i jego władz oraz organów administracji jest zaspokojenie potrzeb zbiorowych mieszkańców przez wykonywanie zadań publicznych nie zastrzeżonych ustawowo dla innych poziomów władzy, tj. centralnej, regionalnej i gminnej.

2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju powiatu

WIZJA PRZYSZŁOŚCI POWIATU

Wizja przyszłości to pożądaný obraz przyszłości powiatu funkcjonującego według reguł gwarantujących jego zrównoważony rozwój:

Powiat kamiennogórski powiatem:

- *Zarządzanym profesjonalnie, przyjaznym mieszkańcom, aktywnym w kontaktach zewnętrznych (w tym transgranicznych), z trwałym konsensusem politycznym w zarządzaniu powiat;*
- *Czystym, skutecznie chroniącym swoje zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, z kompleksowo rozwiązany problem gospodarki odpadami;*
- *Wykorzystującym w pełni potencjał w zakresie gospodarki wodnej;*
- *Którego mieszkańcy mają wysoką świadomość ekologiczną;*
- *Z harmonijnie rozwiniętą, stabilną gospodarką bazującą na:*
 - *nowoczesnym, przyjaznym dla środowiska przemyśle (małych i średnich przedsiębiorstwach);*
 - *turystyce krajoznawczej i alternatywnej (kwalifikowanej);*
 - *rolnictwie o odpowiedniej, dostosowanej do specyfiki górskiego terenu strukturze;*
- *W pełni wykorzystującym swoje przygraniczne położenie, a zwłaszcza korzyści płynące z ruchu tranzytowego (przez najdogodniejszą przeprawę komunikacyjną w Sudetach);*
- *Którego mieszkańcy (wykazujący odpowiednią aktywność) mają zapewnione bezpieczeństwo bytowe oraz warunki samorealizacji (atrakcyjną pracę, możliwość zdobycia wykształcenia, dostęp do kultury i rekreacji itp.);*
- *Ze zmodernizowaną i dostosowaną do wymogów Unii Europejskiej infrastrukturą techniczną (w szczególności: drogami i komunalną substancją mieszkaniową);*
- *Z ukształtowaną tożsamością lokalną i regionalną jako Ziemia Kamiennogórska.*

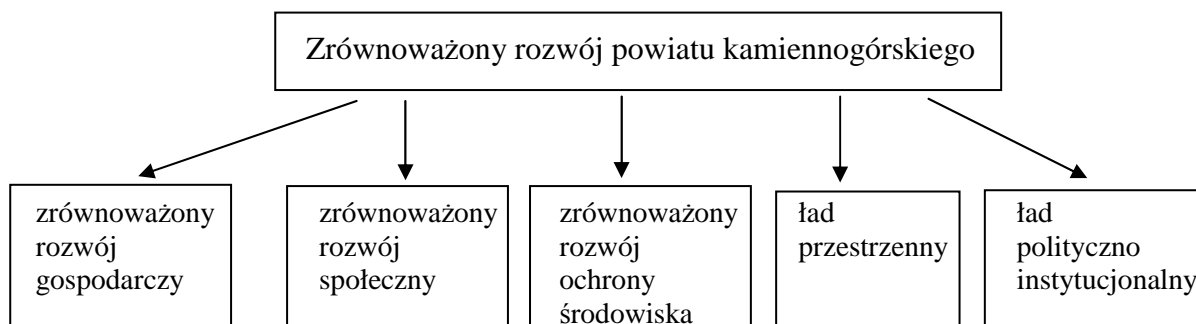
CEL NADRZĘDNY ROZWOJU POWIATU KAMIENNOGÓRSKIEGO:

Cel nadrzędny to najbardziej ogólna, podstawowa idea przyszłego rozwoju; wyraża hasłowo istotę wcześniej sformułowanej wizji przyszłości POWIATU; wyraża cel jaki można w dużym stopniu osiągnąć, jeśli podjęte zostaną działania strategiczne.

Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu kamiennogórskiego

2.3. Cele główne rozwoju powiatu

Cele główne to cele, które powiat chce osiągnąć w całości i za osiągnięcie których ponosi pełną odpowiedzialność. Cele te odpowiadają na pytanie: w jaki sposób ma być zrealizowany cel nadrzędny (jaki rozwój zapewni powiatowi realizację celu nadrzędnego)?

3. SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU POWIATU

3.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi

MOCNE STRONY POWIATU:

- Jednorodność obszaru (Kotlina Kamiennogórska),
- Przygraniczne położenie,
- Walory środowiska przyrodniczego (rezerwaty przyrody, Rudawski Park Krajobrazowy),
- Walory kulturowe (międzynarodowa ranga obiektów zabytkowych: w Krzeszowie, Chełmsku Śląskim, Lubawce),
- Aktywność organizacji pozarządowych,
- Istnienie Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości w Kamiennej Górze,
- Funkcjonowanie specjalistycznego szpitala w zakresie leczenia narządów ruchu,
- Zasoby wodne.

SZANSE ROZWOJU POWIATU:

- Wysoka umiejętność korzystania samorządów z funduszy pomocowych (w tym przedakcesyjnych),
- Rosnące zapotrzebowanie na alternatywne formy turystyki (w tym agroturystykę, hippikę itp.),
- Wzmacnianie roli Krzeszowa jako ośrodka kultu religijnego,
- Uzyskanie statusu głównego korytarza transportowego przez Sudety (Budowa autostrady A3 oraz modernizacja krajowej drogi 371),
- Zmiana lokacji z obszaru peryferyjnego w byłym województwie jeleniogórskim, w jeden z obszarów centralnych w województwie dolnośląskim,
- Zagospodarowanie obszarów atrakcyjnych dla turystów.

3.2. Problemy rozwoju

SŁABE STRONY POWIATU:

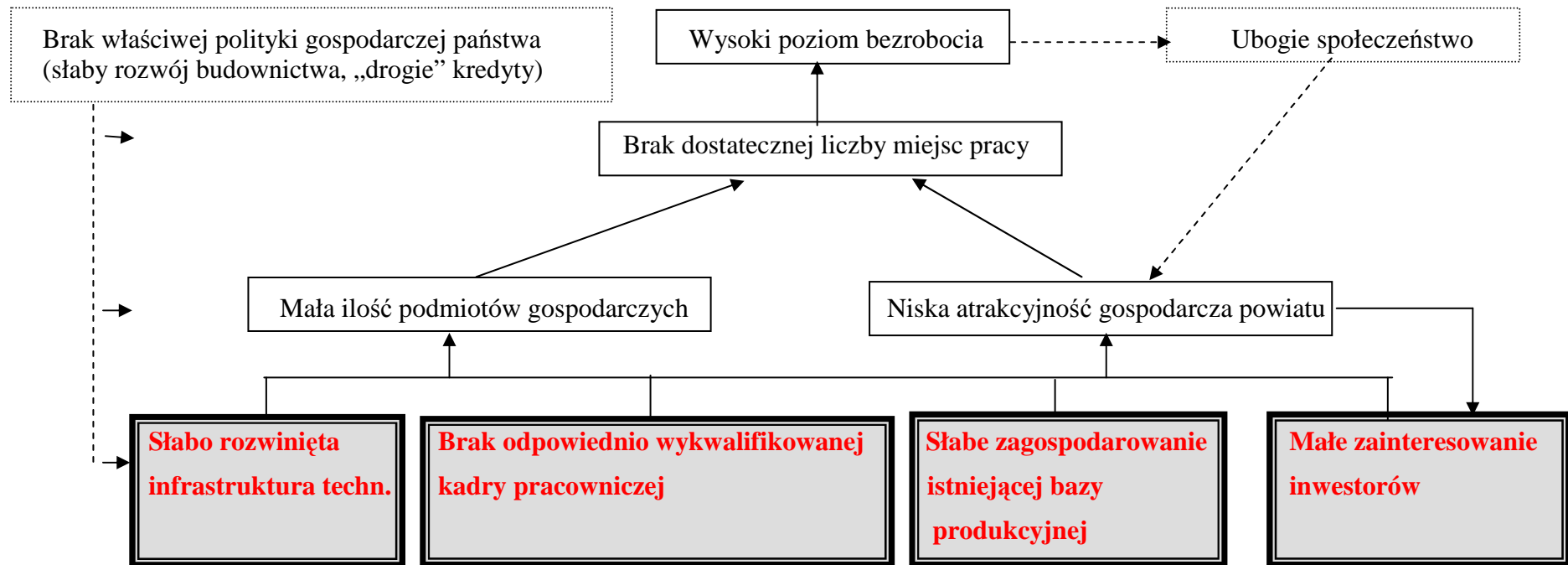
- Trudne warunki klimatyczno – glebowe dla rozwoju rolnictwa,
- Wysokie bezrobocie,
- Monokultura przemysłowa,
- Wysoki stopień dekapitalizacji majątku trwałego,
- Niski stopień wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców,
- Niski stopień wykorzystania walorów turystycznych,
- Mała dostępność komunikacyjna powiatu.

ZAGROŻENIA ROZWOJU POWIATU:

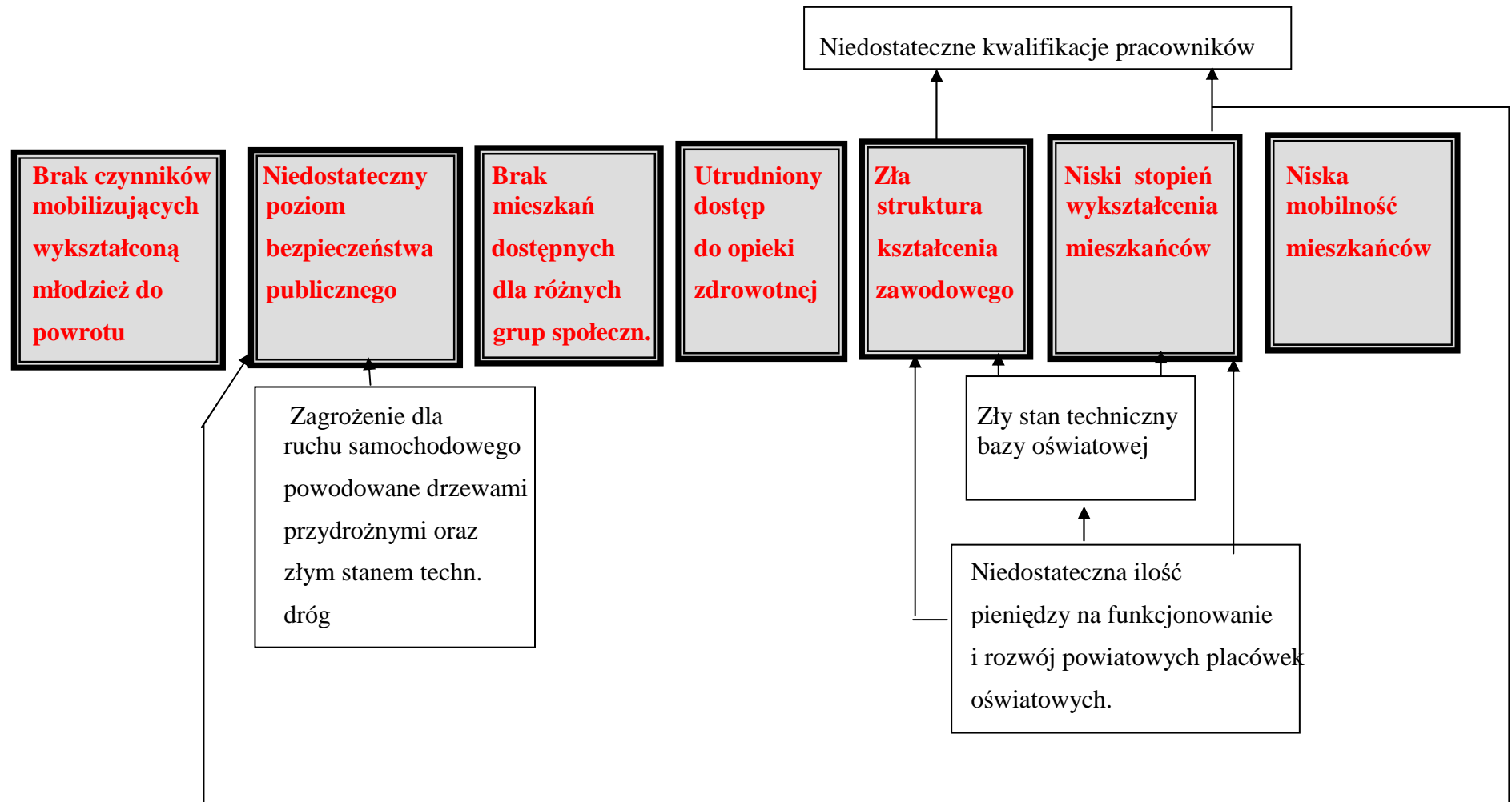
- Brak odpowiedniej polityki państwa w zakresie przemysłu lekkiego i rolnictwa,
- Niezadowalający stopień współpracy między ugrupowaniami politycznymi,
- Niekorzystny wizerunek powiatu,
- Niska skuteczność instrumentów polityki regionalnej, dotycząca restrukturyzacji obszarów problemowych.

Analiza słabych stron i zagrożeń realizacji wizji powiatu pozwala wyodrębnić podstawowe problemy rozwojowe w sferze gospodarczej, społecznej, ekologicznej, przestrzennej oraz zarządzania powiatem.

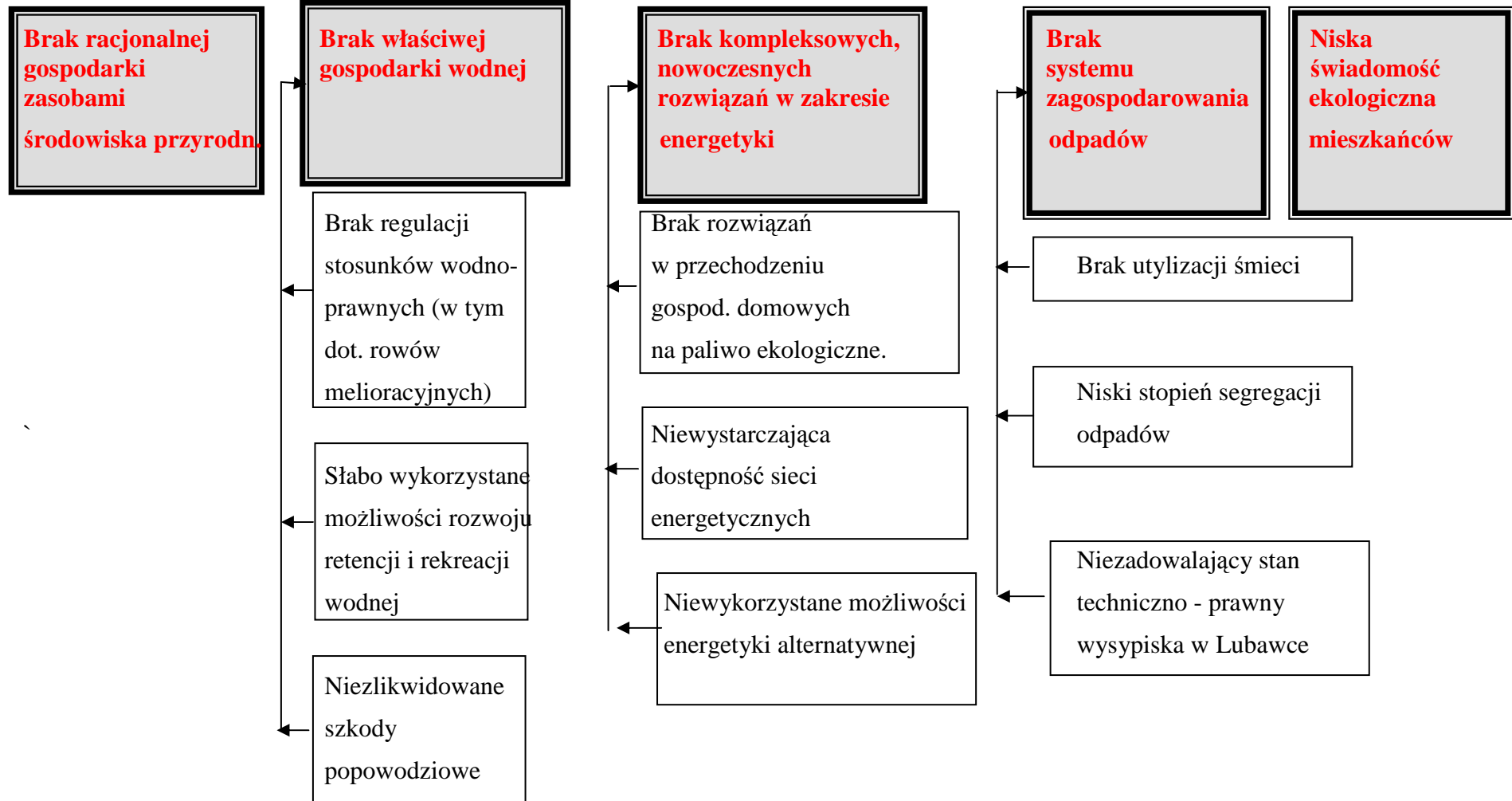
GOSPODARKA – PROBLEMY

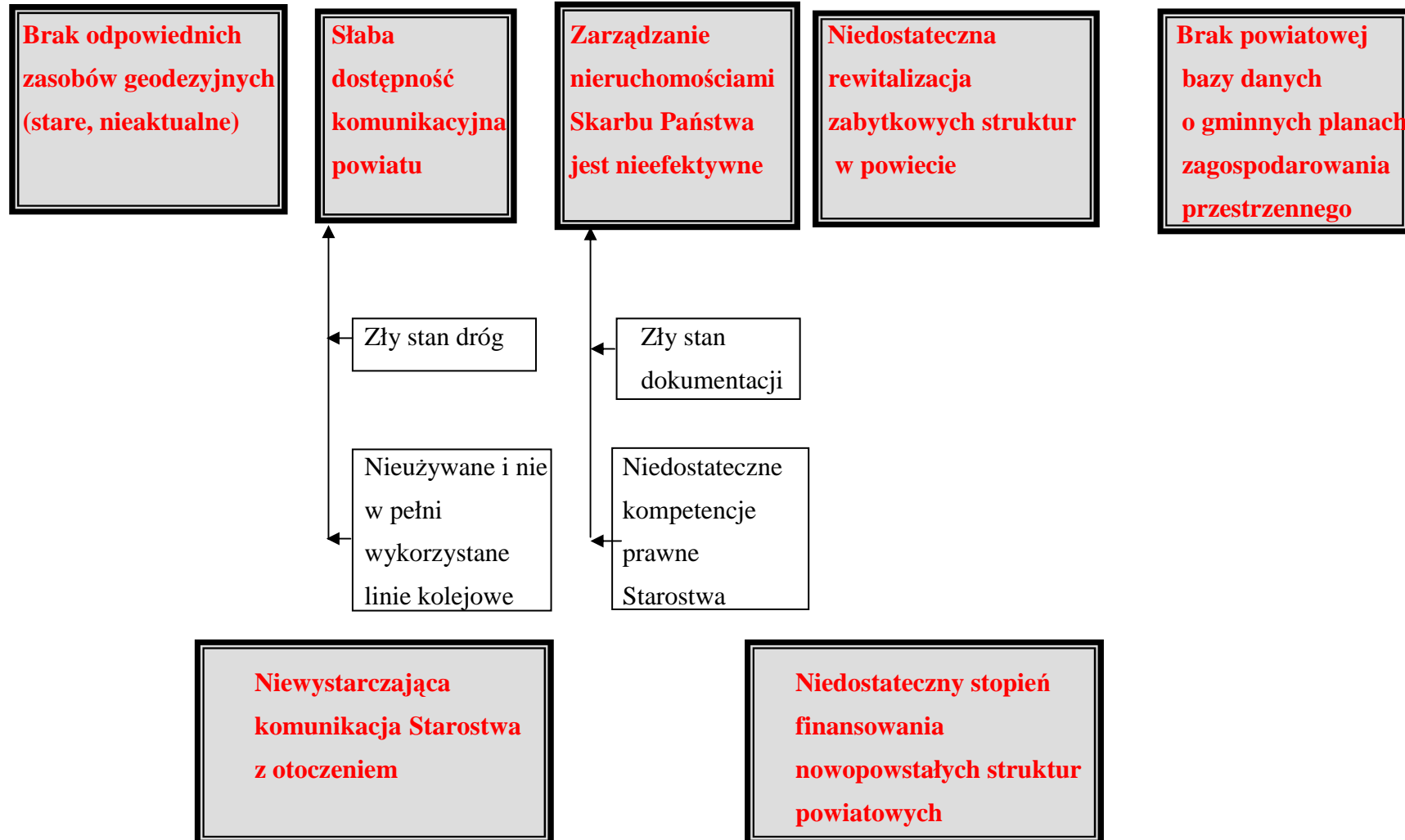
SFERA SPOŁECZNA - PROBLEMY

ŚRODOWISKO – PROBLEMY

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE - PROBLEMY

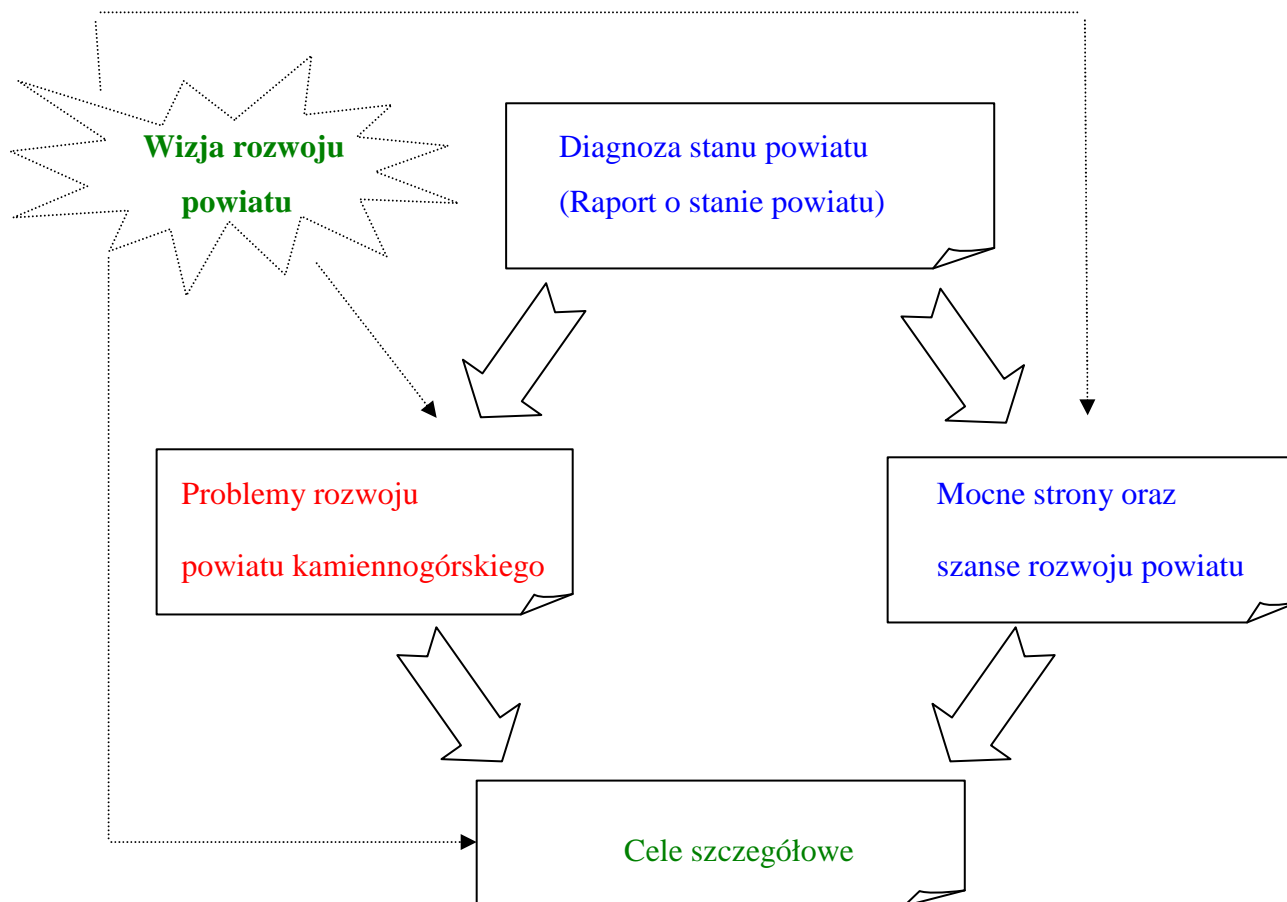
4. CELE SZCZEGÓŁOWE I PROGRAMY DZIAŁAŃ

4.1. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe to stany, które powiat chce w pełni osiągnąć w zaplanowanym okresie dla rozwiązania określonego problemu i w ten sposób zbliżyć się do realizacji celów bezpośrednich i nadrzędnego.

Cele szczegółowe zostały wyznaczone w oparciu o zidentyfikowane problemy rozwojowe oraz mocne strony i szanse rozwojowe powiatu kamiennogórskiego z uwzględnieniem wizji rozwoju powiatu. Procedurę wyodrębniania celów szczegółowych strategii prezentuje poniższy schemat.

Rys 6. Etapy identyfikowania celów szczegółowych

Rys 6. Struktura celów strategicznych

CEL NADRZĘDNY: Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu kamiennogórskiego

CEL GŁÓWNY: Zrównoważony rozwój powiatu kamiennogórskiego

CELE SZCZEGÓŁOWE:

<i>Zrównoważony rozwój ochrony środowiska</i>	<i>Rozwój społeczny</i>	<i>Rozwój gospodarczy</i>	<i>Ład przestrzenny</i>	<i>Zarządzanie powiatem</i>
1. Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego 2. Kompleksowa i nowoczesna gospodarka w zakresie energetyki 3. Właściwa gospodarka wodna 4. Funkcjonuje kompleksowa gospodarka odpadami 5. Wysoki poziom świadomości ekologicznej	6. Istnieje zespół czynników mobilizujących wykształconą młodzież do osiedlania się na terenie powiatu 7. Istnieje zróżnicowana, dostosowana do potrzeb oferta mieszkaniowa 8. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego 9. Łatwy dostęp do opieki zdrowotnej 10. Dobry poziom wykształcenia mieszkańców 11. Duża mobilność społeczna oraz dobra współpraca różnych sektorów życia w powiecie	12. Odpowiedni poziom i struktura wykształcenia kadr 13. Optymalne wykorzystanie potencjału gospodarczego powiatu 14. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna 15. Duże zainteresowanie inwestorów terenem powiatu 16. Racjonalne wykorzystanie walorów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych 17. Zwiększenie efektywności rynku rolnego 18. Utrzymanie i tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich 19. Poprawa standardów higienicznych i zdrowotnych w produkcji żywności	20. Aktualny i kompletny zasób geodezyjny 21. Efektywne zarządzanie nieruchomościami Skarbu Państwa 22. Wykorzystanie walorów położenia dla poprawy dostępności komunikacyjnej powiatu 23. Główne zespoły zabytkowe są odnowione i właściwie wykorzystane 24. Funkcjonuje powiatowa baza danych o gminnych planach zagospodarowania przestrzennego	25. Dobra komunikacja Starostwa z otoczeniem 26. Wysoka jakość pracy Starostwa

4.2. Program zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska

LP	ZADANIE	TERMIN		KOORDYNATOR	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		ROZPOCZĘCIE	ZAKOŃCZENIE		
<i>CEL 1: Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego</i>					
1.	Racjonalna gospodarka gruntami rolnymi przez ochronę wartości biologicznej. Dbałość o ekosystem.	2000	→	Zarządy gmin (Starostwo)	-
2.	Ograniczenie uciążliwości środowiskowej powodowanej wydobyciem surowców mineralnych.	2000	→	Starostwo (Zarządy gmin, PIOŚ)	<ul style="list-style-type: none"> zakłady wydobywcze, WFOŚiGW,
3.	Przeciwdziałanie rabunkowej eksploatacji zasobów leśnych.	2000	→	Starostwo (Nadleśnictwa, Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> wojewoda (budżet państwa)
<i>CEL 2: Kompleksowa i nowoczesna gospodarka w zakresie energetyki</i>					
4.	Koordinacja tworzenia gminnych planów energetycznych.	2000	2002	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> budżet powiatu, fundusze pomocowe,
5.	Promocja możliwości korzystania i zamiany paliwa tradycyjnego na alternatywne i pomoc w uzyskaniu wsparcia finansowego.	2000	→	Starostwo (PCEE, Urzędy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> budżet powiatu, środki PCEE, budżety gmin,
<i>CEL 3: Właściwa gospodarka wodna</i>					
6.	Regulacja stosunków wodno – prawnych*	2000	2005	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> budżet powiatu, fundusze spółek wodnych, fundusze celowe, budżet państwa,
7.	Opracowanie programu ochrony przeciwpowodziowej i na wypadek innych nadzwyczajnych zagrożeń*	2000	2001	Starostwo (Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> budżet powiatu, budżety gmin, WFOŚiGW.

8.	Likwidacja szkód popowodziowych*	2000	2002	Starostwo (Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin • WFOŚiGW
9.	Zwiększenie retencji przez zalesienie	2000	→	Nadleśnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • środki Lasów Państwowych • WFOŚiGW • ODGW • Inne
10.	Utworzenie kompleksu zbiorników wodnych na cieku wodnym Lesk*	2000	2002	Starostwo (Zarząd Gminy Marciszów)	<ul style="list-style-type: none"> • fundusze celowe • fundusze pomocowe • budżet gminy • spółka eksploatująca żwirowiska
<i>CEL 4: Funkcjonuje kompleksowa gospodarka odpadami</i>					
11.	a) Opracowanie powiatowego programu kompleksowej gospodarki odpadami, b) Koordynacja realizacji programu zapewniająca: <ul style="list-style-type: none"> • minimalizację odpadów, • segregację, • maksymalizację gospodarczego wykorzystania. 	2000 2001	2001 →	Starostwo (Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin • fundusze celowe • WFOŚiGW • Środki przedsiębiorstw i spółek komunalnych
12.	Budowa ponadgminnego zakładu utylizacji odpadów*	2002	2005	Starostwo (Zarządy Gmin, Przedsiębiorstwa komunalne)	<ul style="list-style-type: none"> • fundusze celowe • WFOŚiGW • środki przedakcesyjne
<i>CEL 5: Wysoki poziom edukacji ekologicznej</i>					
13.	Utworzenie Powiatowego Centrum Edukacji Ekologicznej (PCEE)	2000	2001	Rada Powiatu (Zarządy gmin, organizacje pozarządowe)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin • fundusze celowe

14.	Opracowanie i realizacja powiatowego programu edukacji ekologicznej	Opracowanie: 2000 realizacja 2001	2001 →	PCEE	<ul style="list-style-type: none">• budżet PCEE• fundusze celowe• środki pomocowe
-----	---	--	---------------	------	---

*) zadania rekomendowane do strategii rozwoju województwa dolnośląskiego

4.3. Program rozwoju społecznego

LP	ZADANIE	TERMIN		KOORDYNATOR	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		ROZPOCZĘCIE	ZAKOŃCZENIE		
<i>CEL 6: Istnieje zespół czynników mobilizujących wykształconą młodzież do osiedlenia się na terenie powiatu</i>					
1.	Powołanie organizacji (np. fundacji) wspierającej kształcenie młodzieży	2000	→	Rada Powiatu (Zarządy gmin, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe)	<ul style="list-style-type: none"> • założyciele
2.	Promowanie wdrażania systemu stypendiów fundowanych	2000	→	Powołana organizacja (Starostwo, Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • fundusze organizacji
3.	Prezentowanie atrakcyjnej oferty pracy oraz walorów rekreacyjnych powiatu (np. poprzez uczelnie)	2000	→	Powołana organizacja (PUP, Starostwo, Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • fundusze organizacji • PUP • budżety gmin
<i>CEL 7: Istnieje zróżnicowana, dostosowana do potrzeb oferta mieszkaniowa</i>					
4.	Wspieranie i monitorowanie działań zmierzających do rozwoju budownictwa mieszkaniowego	2000	→	Starostwo (Zarządy gmin)	-

<i>CEL 8: Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego</i>					
5.	Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne są systematycznie doposażane w odpowiedni sprzęt techniczny	2000	→	Starostwo (Szefowie służb, zarządy gmin, sąd, prokuratura)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin • fundusze służb • skarb państwa
6.	Budowa strażnicy Państwowej Straży Pożarnej w Kamiennej Górze	2000	2003	Komendant Powiatowy Straży Pożarnej	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa • dotacje celowe
7.	Polepszanie oświetlenia ciągów komunikacyjnych	2000	→	Zarządy gmin	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa • budżety gmin
8.	Rozwój współpracy policji ze strażą graniczną	2000	→	Komendant Policji (Komendant Straży Granicznej)	-
9.	Odpowiednia organizacja wolnego czasu mieszkańcom powiatu (inicjowanie współpracy między domami kultury, organizowanie imprez, udostępnienie obiektów sportowo – rekreacyjnych)	2000	→	Starostwo (Urzędy Gmin, placówki sportowo – kulturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin • fundusze pomocowe
<i>CEL 9: Łatwy dostęp do opieki zdrowotnej</i>					
10.	Budowa i modernizacja szpitala (w tym budowa bloku operacyjnego) stosownie do wyników analizy funkcjonalnej stanu istniejącego*	2000		Dyrektor SP ZOZ (Starostwo)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa • budżet powiatu
11.	Tworzenie odpowiednich, specjalistycznych poradni (w tym w ramach istniejącego SP ZOZ - u)	2000	→	Dyrektor SP ZOZ (Starostwo)	<ul style="list-style-type: none"> • kasy chorych

12.	Zachowanie szkolnej służby zdrowia (w tym gabinetów stomatologicznych)	2000	→	Dyrektor SP ZOZ (Dyrektorzy szkół)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin • kasy chorych
13.	Wspieranie niepublicznych placówek zdrowia	2000	→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • kasy chorych
14.	Utworzenie w Kamiennej Górze oddziału opiekuńczo – leczniczego dla przewlekle chorych	2000		Dyrektor SP ZOZ	<ul style="list-style-type: none"> • kasy chorych
<i>CEL 10: Dobry poziom wykształcenia mieszkańców</i>					
15.	Wspieranie działań na rzecz kształcenia nauczycieli	2000	→	Dyrektorzy szkół (Starostwo, Urzędy gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • kuratorium • subwencje oświatowe • Urząd Marszałkowski
16.	Stworzenie oferty kształcenia ponadlicealnego: <ul style="list-style-type: none"> • szkoły policealne • placówki szkół wyższych 	2001	→	Zarząd Powiatu (dyrektorzy placówek oświatowych)	<ul style="list-style-type: none"> • subwencje • szkoły prywatne • budżety gmin
17.	Poprawa istniejącej bazy oświatowej (remonty, rozbudowa i budowa), w tym: budowa sali sportowo - widowiskowej przy Zespole Szkół Zawodowych z uwzględnieniem wyników analizy funkcjonalnej stanu istniejącego	2000	→	Starostwo (Urzędy gmin, dyrektorzy szkół, Rada Powiatowa)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa • totalizator • dotacje celowe
<i>CEL 11: Duża mobilność społeczna oraz dobra współpraca różnych sektorów życia w powiecie</i>					
18.	Stworzenie mechanizmów umożliwiających szkołom i uczniom orientację w potrzebach rynku pracy (kierunki kształcenia)	2000	→	PUP (dyrektorzy szkół)	-

19.	Wydanie informatora kompetencyjnego dla powiatu kamiennogórskiego	2000	→	Starostwo (Rada Powiatu, Zarządy gmin)	<ul style="list-style-type: none">• budżet powiatu• budżety gmin• środki z reklam
20.	Cykliczne organizowanie forum organizacji pozarządowych	2000	→	Rada Powiatu	-

*) zadania rekomendowane do strategii rozwoju województwa dolnośląskiego

4.4. Program rozwoju gospodarczego

LP	ZADANIE	TERMIN		KOORDYNATOR	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		ROZPOCZĘCIE	ZAKOŃCZENIE		
<i>CEL 12: Odpowiedni poziom i struktura wykwalifikowania kadr</i>					
1.	Organizowanie co 2 lata szkoleń dla radnych, kierowników jednostek organizacyjnych itp.	2000	→	Rada i Zarząd Powiatu	• budżety gmin budżet powiatu
2.	Dostosowanie kierunków szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy	2000	→	Dyrektorzy placówek oświatowych (SBZK, PUP)	-
3.	Wprowadzenie w ostatnich klasach szkół średnich zajęć z zakresu zachowania na rynku pracy	2000	→	Dyrektorzy placówek oświatowych (Klub Pracy)	-
4.	Organizowanie szkoleń dla firm (pisanie ofert na przetargi, tworzenie biznesplanów, finansowanie itp.)	2000	→	SBZK	• uczestnicy szkoleń
<i>CEL 13: Optymalne wykorzystanie potencjału gospodarczego powiatu</i>					
5.	Promowanie terenów pod inwestycje ze szczególnym uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> • Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości, • Wyznaczonych obszarów aktywności gospodarczej 	2000	→	Starostwo (SSEMP, Zarządy Gmin)	• SSEMP, • budżety gmin, • budżet powiatu
6.	Stworzenie banku informacji o uzbrojonych działkach	2000	2001→	Starostwo (Zarządy Gmin)	-
7.	Inwentaryzacja informacji o zasobach gospodarczych (woda, surowce mineralne, budynki, tereny itp.)	2000	2001	Starostwo (Zarządy Gmin)	-

8.	Opracowanie i promowanie programu zagospodarowania zasobów (z poszanowaniem środowiska)	2001	→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa • prywatni inwestorzy
9.	Stworzenie funduszu gwarancyjnego	2000	→	Starostwo (organizacje pozarządowe, Sejmik Dolnośląski)	<ul style="list-style-type: none"> • fundusze pomocowe, • budżet państwa
10.	Udostępnienie terenów kolejowych zbędnych PKP dla celów działalności gospodarczej	2000	→	Starostwo (DOKP, Zarządy Gmin)	-
<i>CEL 14: Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna</i>					
11.	Modernizacja drogi 371 oraz innych dróg*	2000		Starostwo (GDDP)	<ul style="list-style-type: none"> • GDDP
12.	Zahamowanie likwidacji torowisk i połączeń kolejowych*	2000	→	Starostwo (DOKP)	<ul style="list-style-type: none"> • DOKP
13.	Rozwój przejścia granicznego w Lubawce* <ul style="list-style-type: none"> • zniesienie limitów co do dopuszczalnej ładowności aut, • uruchomienie trans granicznej kolejowej komunikacji pasażerskiej 	2000	2006	Starostwo (DOKP, wojewoda, Euroregion Nysa S-P. Towarzystwo Drogowe)	<ul style="list-style-type: none"> • GDDP • DOKP
14.	Wyposażenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości w infrastrukturę techniczną	2000	2002	SSEMP (Zarząd miasta Kamienna Góra)	<ul style="list-style-type: none"> • SSEMP • Zarząd miasta Kamienna Góra
15.	Koordinacja działań związanych z podnoszeniem jakości oraz zwiększaniem dostępności: <ul style="list-style-type: none"> • energii elektrycznej, • gazu, • telefonizacji, • wody i kanalizacji. 	2000	→	Zarządy Gmin (Starostwo)	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin
16.	Wypracowanie programu energetycznego dla powiatu	2000	2001	Starostwo (Zarządy Gmin)	-

17.	Wybudowanie parkingów przy głównych drogach oraz zatok dla komunikacji publicznej	2001	→	Starostwo (Zarządcy dróg)	<ul style="list-style-type: none"> • środki zarządców dróg
18.	Budowa chodników wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych	2000	→	Starostwo (Zarządcy dróg)	<ul style="list-style-type: none"> • środki zarządców dróg
<i>CEL 15: Duże zainteresowanie inwestorów terenem powiatu</i>					
19.	Powołanie organizacji (stanowiska, instytucji) ds. realizacji strategii oraz gromadzenia i prezentowania informacji gospodarczej – (ORS)	2000	2001→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin
20.	Promocja powiatu (wspólna dla wszystkich gmin)	2000	→	ORS (Starostwo)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin
21.	Zbieranie i prezentowanie informacji o polityce podatkowej gmin (stawki podatków, ulgi, zwolnienia)	2000	→	ORS Starostwo	-
<i>CEL 16: Racjonalne wykorzystanie walorów turystycznych rekreacyjnych i sportowych</i>					
22.	Stymulowanie modernizacji i budowa bazy gastronomiczno – noclegowej (ulgi podatkowe, upusty cenowe, poręczenia kredytowe)*	2000	→	Zarządy gmin (Starostwo)	-
23.	Stymulowanie zagospodarowania ośrodków wodnych w Bukówce, Sędziszawie i Kamiennej Górze (w tym: opracowanie planów miejscowych)*	2000	→	Zarządy gmin (Starostwo)	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin
24.	Stymulowanie zagospodarowania ośrodków zimowych w Lubawce, Niedamirowie, Jarkowicach, Rędzinach i Pisarzowicach (w tym: opracowanie planów miejscowych)	2000	→	Zarządy gmin (Starostwo)	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin
25.	Powiązanie miejsc atrakcyjnych turystycznie w trasy (w tym wydanie czytelnego przewodnika turystycznego po powiecie) np. Droga Sudecka	2000	→	Starostwo (PTTK, Sejmik Dolnośląski)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • wpływy ze sprzedaży • środki pozabudżetowe
26.	Uruchomienie kolei turystycznej *	2002	→	Starostwo (Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin • prywatni inwestorzy • fundusze celowe i pomocowe

27.	Doinwestowanie istniejących schronisk młodzieżowych	2000	→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet starostwa • fundusze pomocowe
28.	Stworzenie systemu ścieżek rowerowych, konnych i dydaktycznych	2000	2002 →	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin • fundusze pomocowe • fundusze celowe
29.	Opracowanie kalendarza imprez sportowo – turystycznych (informator)	2001	→	ORS	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżety gmin
30.	Wykonanie analizy zasobów naturalnych o właściwościach leczniczych i na jej podstawie opracowanie planu ich zagospodarowania	2000	→	Fundacja Bramy Lubawskiej	<ul style="list-style-type: none"> • fundusze pomocowe
31.	Powołanie struktury organizacyjnej z zakresu informacji turystycznej (centrum+sieć)	2000	2002→	PTTK (Starostwo, Zarządy Gmin,)	<ul style="list-style-type: none"> • środki pomocowe • budżety gmin
32.	Wspomaganie sportu i turystyki szkolnej	2000	→	Starostwo (Zarządy gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • PTSM • Budżet starostwa • Budżety gmin
33.	Modernizacja oraz rozbudowa bazy sportowej	2000	→	Starostwo (Zarządy gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin • środki pozabudżetowe
34.	Powołanie Powiatowego Ośrodka Sportu i Rekreacji	2000	2001	Starostwo	-
35.	Budowa powiatowej hali sportowo – widowiskowej*	2004	2007	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżet państwa • totalizator sportowy • fundusze celowe

<i>CEL 17: Zwiększenie efektywności rynku rolnego</i>					
36	Poprawa przetwórstwa i dystrybucji artykułów (mlecznych, mięsnych, rybnych, rolno-spożywczych, pszczelarskich itp.);	2001	→	Zarząd Powiatu Kamiennogórskiego, zarządy gmin, ODR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, SAPARD, Phare
37	Inwestycje w gospodarstwach rolnych z uwzględnieniem standardów jakościowych i norm ochrony środowiska;	2001	→	Zarząd Powiatu Kamiennogórskiego, zarządy gmin, ODR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, SAPARD, Phare
38	Wspieranie grup producenckich w rolnictwie;	2001	→	Zarząd Powiatu Kamiennogórskiego, zarządy gmin, ODR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, SAPARD, Phare
<i>CEL 18: Utrzymanie i tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich</i>					
39	Rozwój i doskonalenie infrastruktury na obszarach wiejskich;	2001	→	Zarząd Powiatu Kamiennogórskiego, zarządy gmin, ODR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, SAPARD, Phare
40	Rozwój i dywersyfikacja działalności gospodarczej zapewniająca zróżnicowanie działalności i dochodów alternatywnych;	2001	→	Zarząd Powiatu Kamiennogórskiego, zarządy gmin, ODR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, SAPARD, Phare
<i>CEL 19: Poprawa standardów higienicznych i zdrowotnych w produkcji żywności</i>					
41	Poprawa bezpieczeństwa produkcji żywności i jakości artykułów żywnościowych.	2001	→	Zarząd Powiatu Kamiennogórskiego, zarządy gmin, ODR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, SAPARD, Phare

*) zadania rekomendowane do strategii rozwoju województwa dolnośląskiego

4.5. Program działań z zakresu zagospodarowania przestrzennego

LP	ZADANIE	TERMIN		KOORDYNATOR	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		ROZPOCZĘCIE	ZAKOŃCZENIE		
<i>CEL 20: Aktualny i kompletny zasób geodezyjny</i>					
1.	Wdrożenie programu aktualizacji i wzbogacenia zasobów geodezyjnych z wykorzystaniem programu komputerowego	2000	→	Geodeta Powiatowy	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • fundusze pomocowe
<i>CEL 21: Efektywne zarządzanie nieruchomościami Skarbu Państwa</i>					
2.	Przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów Skarbu Państwa i na tej podstawie wyznaczenie kierunków ich zagospodarowania	2000	2001→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu
<i>CEL 22: Wykorzystanie walorów położenia dla poprawy dostępności komunikacyjnej powiatu</i>					
3.	<p>Utworzenie korytarza komunikacyjnego w ciągu dróg 3 – 371 w tym*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie działań związanych z budową autostrady A3 • Modernizacja i rozbudowa drogi 371 	2000	→	Rada Powiatowa (Starostwo, Zarządy Gmin)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet województwa • budżet powiatu • budżety gmin • skarb państwa • fundusze pomocowe

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury wokół przejścia granicznego w Lubawce (umożliwiającej przejazdu TIR-ów) • Skierowanie ciągu komunikacyjnego drogi nr 3 z przejścia granicznego w Jakuszycach na przejście graniczne w Lubawce 				
4.	Utworzenie przejścia samochodowego (dla aut osobowych) w Okrzeszynie	2001	2002	Starostwo (Zarząd Drogowych Przejść Granicznych, Zarząd Miasta i Gminy Lubawka)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet państwa • budżet powiatu
5.	Promocja walorów przejścia granicznego w Lubawce (mapy, informatory, wkładki do czasopism, tablice informacyjne itp.) w porównaniu do innych przejść granicznych	2000	→	Starostwo (Zarząd Miasta i Gminy Lubawka)	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżet Miasta i Gminy Lubawka • SSEMP • Środki z reklam

<i>CEL 23: Główne zespoły zabytkowe są odnowione i właściwie wykorzystane</i>					
6.	Rewitalizacja centrów*: <ul style="list-style-type: none"> • Chełmska • Kamiennej Góry • Lubawki 	2000	2005→	Starostwo (Konservator zabytków, Zarząd Miasta i Gminy Lubawka, Zarząd Miasta Kamienna Góra, Urząd Mieszkalnictwa)	<ul style="list-style-type: none"> • budżety gmin • środki pomocowe • budżet państwa
7.	Odnowienie zespołu klasztornego oraz rewitalizacja centrum Krzeszowa. (Aktualizacja planu przestrzennego oraz dostosowanie istniejących obiektów do charakteru zabudowy). Przystosowanie miejscowości do pełnienia funkcji turystycznej.	2000	2006	Zarząd Gminy Kamienna Góra	<ul style="list-style-type: none"> • budżet Gminy Kamienna Góra, • środki kościelne • budżet powiatu • środki pomocowe
<i>CEL 24: Funkcjonuje powiatowa baza danych o gminnych planach zagospodarowania przestrzennego</i>					
8.	Powołanie banku informacji w oparciu o plany zagospodarowania przestrzennego	2000	2001→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu

*) zadania rekomendowane do strategii rozwoju województwa dolnośląskiego

4.6. Program usprawniania zarządzania powiatem

LP	ZADANIE	TERMIN		KOORDYNATOR	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		ROZPOCZĘCIE	ZAKOŃCZENIE		
<i>CEL 25: Dobra komunikacja Starostwa z otoczeniem</i>					
1.	Wydawanie biuletynu informacyjnego	2000	→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • budżet gmin • środki pomocowe
2.	Cykliczne przygotowywanie materiałów o powiecie i pracy Starostwa dla mediów	2000	→	Starostwo	-
3.	Stworzenie stron internetowych Starostwa z aktywnymi połączeniami z już istniejącymi stronami dotyczącymi powiatu (np. przedsiębiorstw, gmin)	2000	→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu
4.	Powołanie Forum Środowisko i Rozwój	2000	→	Starostwo (SBZK)	-
<i>CEL 26: Wysoka jakość pracy Starostwa</i>					
5.	Uzyskanie certyfikatu ISO 9000	2000	2001	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu • środki pomocowe
6.	Wdrożenie sieci komputerowej	2000	2002→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu
7.	Wdrożenie komputerowego systemu informacji przestrzennej (mapy cyfrowe)	2000	2001→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu
8.	Stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników Starostwa	2000	→	Starostwo	<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu

4.7. Zadania rekomendowane do planów strategicznych województwa

- ⇒ Regulacja stosunków wodno – prawnych.
- ⇒ Opracowanie programu ochrony przeciwpowodziowej i na wypadek nadzwyczajnych zagrożeń.
- ⇒ Likwidacja szkód popowodziowych.
- ⇒ Utworzenie kompleksu zbiorników na cieku wodnym Lesk (zwiększenie retencji potoku Lesk).
- ⇒ Budowa ponadgminnego zakładu utylizacji odpadów,
- ⇒ Budowa i modernizacja szpitala (w tym budowa bloku operacyjnego) stosownie do wyników analizy funkcjonalnej stanu istniejącego.
- ⇒ Modernizacja drogi 371 oraz innych dróg.
- ⇒ Zahamowanie likwidacji torowisk i połączeń kolejowych.
- ⇒ Rozwój przejścia granicznego w Lubawce (w tym: zniesienie limitów co do dopuszczalnej ładowności aut oraz uruchomienie transgranicznej kolejowej komunikacji pasażerskiej).
- ⇒ Stymulowanie modernizacji i budowy bazy gastronomiczno – noclegowej (ulgi podatkowe, upusty cenowe, poręczenia kredytowe).
- ⇒ Stymulowanie zagospodarowania ośrodków wodnych w Bukówce, Sędziszawiu i Kamiennej Górze (w tym opracowanie planów miejscowych).
- ⇒ Uruchomienie kolei turystycznej.
- ⇒ Budowa powiatowej hali sportowo – widowiskowej przy Zespole Szkół Zawodowych.
- ⇒ Utworzenie korytarza komunikacyjnego w ciągu dróg 3 – 371, w tym: wspieranie działań związanych z budową autostrady A3, modernizacja i rozbudowa drogi 371, rozbudowa infrastruktury wokół przejścia granicznego w Lubawce (umożliwiającej przejazd TIR-ów), skierowanie ciągu komunikacyjnego drogi nr 3 z przejścia granicznego w Jakuszycach na przejście graniczne w Lubawce.
- ⇒ Rewitalizacja zabytkowych centrów (Chełmska, Kamiennej Góry, Lubawki).

5. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

System zarządzania realizacją strategii jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem budowy **powiatowej Agendy 21**. Decyduje on bowiem, czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji strategii będzie rosła, czy słabnąć. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

Zarządzanie realizacją strategii to przede wszystkim:

- *tworzenie i doskonalenie instrumentów* realizacji,
- *monitorowanie*, czyli obserwacja realizacji celów i zadań strategii oraz zmian w warunkach realizacji,
- *aktualizacja* strategii.

5.1. INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Są nimi przede wszystkim instrumenty:

- prawno-administracyjne,
- ekonomiczne i rynkowe,
- finansowe,
- z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu,
- informacyjno-edukacyjne.

Realizacja strategii obejmuje okres przedakcesyjny (do roku 2004-2005) oraz pierwsze lata członkostwa w Unii Europejskiej. W okresie tym obowiązywać będzie *II Polityka ekologiczna Państwa, Strategia zrównoważonego rozwoju kraju oraz Strategia zrównoważonego rozwoju Dolnego Śląska*. Coraz większy wpływ na warunki realizacyjne będą też miały ustalenia wspólnej polityki ekologicznej UE określone w *Piątym Programie Działań* oraz w dyrektywach, rozporządzeniach i decyzjach. W *Programie* tym mocno akcentowane są instrumenty ekonomiczne i fiskalne.

Instrumenty z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowią bardzo obszerną i ciągle rozbudowywaną grupę narzędzi realizacyjnych. W realizacji strategii będą uwzględnione:

- ściśle powiązanie ze strategią procesu budowy i realizacji budżetu, a zwłaszcza budowy **budżetu zadaniowego**,
- **zarządzanie jakością** jako element zarządzania sferą usług publicznych w powiecie,
- systemowe podejście do budowy **marketingu powiatowego** (w tym promocji).

Bardzo ważnym narzędziem wprowadzania strategii w życie będzie opracowywany (równoległe z budżetem powiatu) przez Zarząd Powiatu **roczny plan realizacji strategii**.

Przeprowadzane będą **badania opinii społecznej** (ankiety, sondaże) dla lepszej oceny realizacji wybranych zadań. Wśród mieszkańców upowszechniane będą informacje o postępach i efektach zrównoważonego rozwoju wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (audycje telewizyjne, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami itp.)

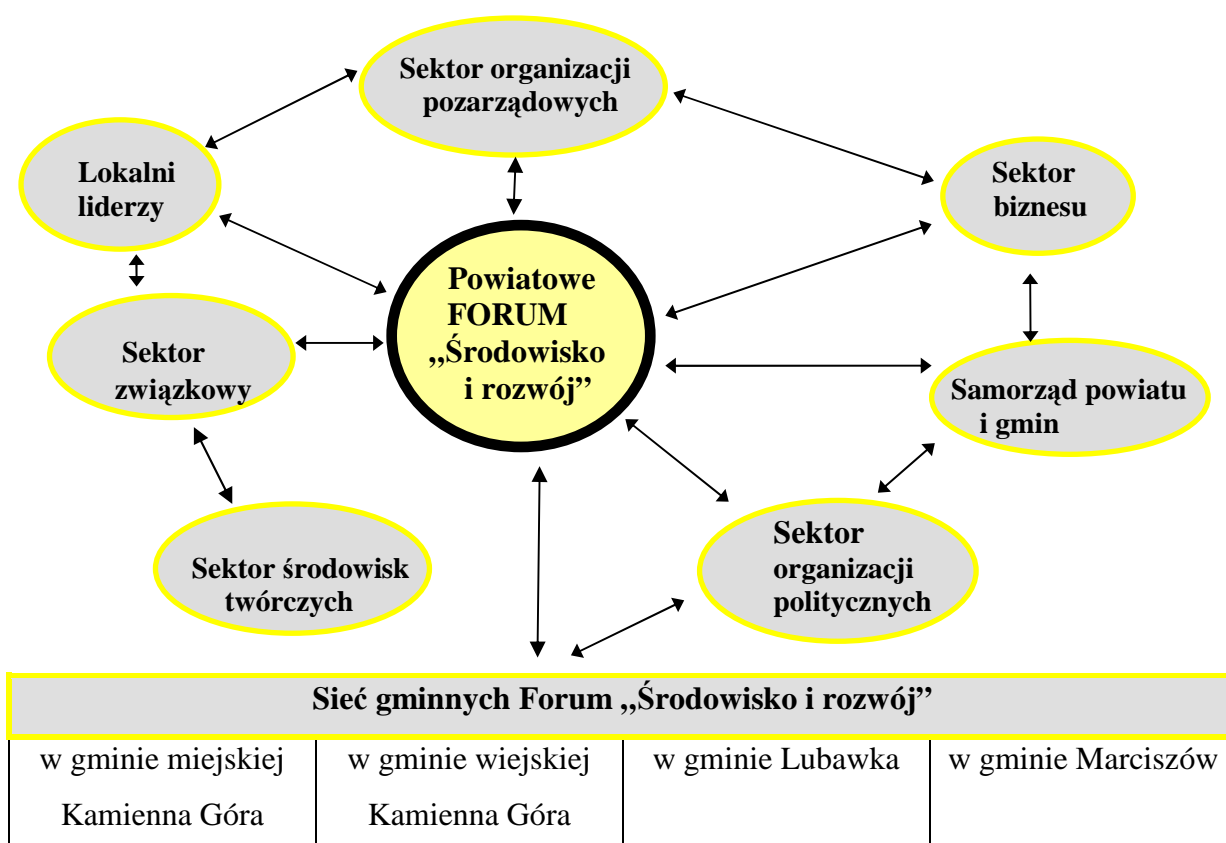
5.2. PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ

Do podmiotów zarządzających realizacją strategii należą: Powiatowe Forum „Środowisko i Rozwój”, Rada i Zarząd Powiatu, Starostwo i koordynatorzy zadań.

- **POWIATOWE FORUM „ŚRODOWISKO I ROZWÓJ”** (PFŚiR) – pełniące społeczny nadzór nad realizacją strategii zgodnie z zaleceniami Agendy 21.
 - Praca Forum jest przedłużeniem pracy grupy przygotowującej w uspołecznionym procesie projekt strategii.
 - W skład Forum, liczącego od 25 do 30 osób wchodzi: przedstawiciele samorządu powiatu i gmin, liderzy gminnego forum „Środowisko i Rozwój” z 4 gmin powiatu, lokalni liderzy, reprezentanci Powiatowego Forum Gospodarczego, Forum Organizacji Pozarządowych oraz przedstawiciele innych sektorów życia społeczno-gospodarczego powiatu kamiennogórskiego.
 - Między posiedzeniami Forum pracują zespoły (grupy robocze, Komisje, wyspecjalizowane Forum, np. Forum Gospodarcze) z udziałem członków Komisji Rady Powiatu, zajmujące się monitorowaniem realizacji strategii w ramach poszczególnych ładów (gospodarczego, społecznego, ekologicznego, przestrzennego i zarządzania powiatem).
 - Forum zwoływane jest przez Lidera Forum w porozumieniu z Przewodniczącym Rady Powiatu i Starostą co najmniej 2 razy w roku. Podczas zebrań Forum:
 - przyjmowany jest roczny plan realizacji strategii,
 - koordynatorzy zadań zdają sprawozdanie z realizacji poszczególnych działań w danym roku
 - dokonywana jest aktualizacja strategii.
- **RADA I ZARZĄD POWIATU** – pełnią bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwają, aby przy tworzeniu budżetu powiatu uwzględniany był roczny plan realizacji strategii, prowadzą akcję informacyjną i promocyjną, uchwalają zmiany w strategii.

- **KOORDYNATOR WDRAŻANIA STRATEGII** - funkcja koordynacji realizacji strategii przypisana jest **zarządowi powiatu**, który m.in.:
 - zapewnia aby każdy z koordynatorów zadań posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii,
 - gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii,
 - opracuje do końca września 2000 roku **Wskaźnikowego Systemu Monitorowania Strategii** - WSMS,
 - prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem WSMS,
 - współorganizuje spotkania Forum, po każdym z zebrań Forum opracowuje raport z realizacji strategii, który następnie szeroko upowszechnia, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną.
- **KOORDYNATORZY** poszczególnych zadań strategicznych – realizują przyjęte zadania zgodnie z rocznymi planami realizacji strategii, zdają sprawozdania podczas spotkań Powiatowego Forum „Środowisko i Rozwój” .

Rys 8. Partnerstwo dla rozwoju zrównoważonego w powiecie kamiennogórskim- Powiatowe Forum „Środowisko i Rozwój”

5.3. SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie Radę Powiatu kończy bowiem tylko pewien etap planowania. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest **procesem ciągłym**, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych itp. i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Strategia zrównoważonego rozwoju będzie co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji. Dokonuje tego w formie planowania partnerskiego Powiatowe Forum „Środowisko i Rozwój”, a zatwierdza Rada Powiatu.

Po wprowadzeniu zmian w strategii **Starostwo** jako Główny Koordynator Wdrażania Strategii zobowiązane jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych zadań) informację o dokonanej aktualizacji strategii.